

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Lib. III. Decretalium. In quo agitur De Rebus, quae in iudicium devenire solent, cujusmodi sunt, de vita et moribus Clericorum, ...

Schlüter, Georg

Augustæ Vindelicorum, 1708

Articulus I. Quid sit Institutio Canonica?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73045](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73045)

ment. *Ne Romani de Elect.* Et ex eadem causâ nequeunt ejus potestatem limitare.

700 Quæstio est 11. An Coadjutor teneatur mentionem facere de beneficiis *obventis*, ut Coadjutoria firma sit? *R.* affirmative, si postulent residentiam cum Coadjutoria incompatibilem; quia duo simul incompatibilia, cum ab obtinente utriusque satisfieri non possit, retineri nequeunt; sed quid, si non sit incompatible? *R.* adhuc fieri debere mentionem cujuslibet beneficii, & juris ad illud, aliâs Coadjutoria, cum *fuura successione*, nulla erit, ut colligitur ex c. *si motu proprio. de prabend. in 6. & Clem. II. de Offic. Ord.* quia talis Coadjutoria est jus ad beneficium, ex quo inferitur collatio ejus, exe-

quenda tempore vacationis. Dixi *nulla erit*, intellige quoad *successionem*, & servitium; sic Castropalaus *cit. n. 49.*

Quæstio est 12. an Coadjutor Epi-701 scopi, vel Prælati beneficia, conferre possit? *R.* posse, quando Coadjutus est demens, vel, sic inhabilis, ut ipse consensus, & autoritatem præstare non possit; secus, id præstare est Coadjuti cum consilio Coadjutoris; quod tamen non requiritur ad substantiam actûs; ita Pirhing. *de Cleric. Egrot. n. 18.* Nec obstat, quod alienatio Coadjutoribus prohibita sit; & collatio beneficii sit quædam alienatio. Nam illa prohibitio intelligitur de alienatione *voluntaria*; non *necessaria*, seu ex dispositione legis arg. *L. alienationes ff. familiæ heriscunda.*

QUÆSTIO VII. IN TIT. VII. DE INSTITUTIONIBUS.

Cum varii sint modi Ecclesiastica beneficia canonicè acquirendi, eisque providendi, nimirum postulatione admîsâ, de qua egimus *lib. I. tit. 5.* 2. Electione confirmatâ, de qua *ibid. tit. 6.* 3. Translatione legitimâ, de qua *ibidem tit. 7.* 4. Renuntiatione admîsâ, de qua *ibid. tit. 9. hoc tit.* agitur de duobus aliis modis, nimirum *institutione*, qua acquiritur beneficium *liberum*, quorum explicationem jam suprâ dedimus. Sermo autem est de institutione Canonica, quam exposuimus sup.

ARTICULUS I.

Quid sit Institutio Canonica?

702 Ante resolut. *Not. 1. Institutionem* in genere tripliciter accipi, primò, *latè*, prout includit liberam collationem beneficii; 2. *strictè* & proprie; & sic significat actum, quo jus beneficii, præviâ præsentatione, vel nominatione, legitimâ autoritate transfertur in præsentatum, vel nominatum: 3.

quandoque pro investitura, seu missione, in corporalem, seu actualem possessionem beneficii, quæ jure communi ad Archi-Diaconum spectat c. *ad hæc, & c. ad nostram. de Offic. Archi-Diac.* Latissimè autem sumitur *Institutio* pro qualibet legitima provisione, seu modo, quo acquiritur beneficium, sive sit electio cum sequente confirmatione, sive postulatio cum admissione Superioris; sive institutio facta præcedente præsentatione Patroni, vel nominatione alterius, vel libera collatio; his prænot.

Not. 2. Quamvis, ut diximus, plu-703 res sint in specie modi acquirendi beneficia Ecclesiastica, loquendo tamen generatim, id posse evenire duobus modis, nimirum justè, seu legitimè, & injustè, seu illegitimè. *Justè*, cum, *injustè*, sine *Canonica Institutione*. Beneficium enim Ecclesiasticum non potest licitè, sine Canonica Institutione obtineri juxta primam regulam *jur. in 6.* ubi *not. Institutionem* hoc loco sumi latissimè, juxta dicta *n. præced.*

Not.

Not. 3. illam institutionem dici *canonicam*, quæ est facta secundum Canones, & per illos approbata; quod, ut contingat, tria requiruntur 1. legitima potestas ex parte instituentis, seu conferentis beneficium. 2. decens habitas ex parte illius, qui instituitur. 3. ut servetur solemnitas forma institutionis à jure requisita, sic Gloss. in cit. reg. 1. V. *obtinere*. Hinc.

704 Not. 4. illum non *Canonicè*, consequenter *injustè* obtinere beneficium, qui successit in illud, *jure consanguinitatis*, c. *ut nullus*, de præbend. similiter, non *canonicè* obtinet, qui habet illud *pervetitam alterius voluntatem*, sive ex testamento, sive ab intestato. 2. qui habet *ex pacto de succedendo alteri* post ejus mortem c. 2. de *concess. præb.* & ideo tale pactum non valet, sicut etiam pactum, si quis in beneficio instituitur ea conditione ut alius certus v. g. succedat consanguineus c. *accepimus* 5. de pactis.

705 Not. 5. ejusmodi successiones, quasi hæreditarias, adeo reprobari à Sacris Canonibus, ut nec filius, etsi legitime natus, in eodem beneficio Patri suo *immediatè* substitui possit, c. *veniens* cum seq. de fil. præb. Nec vivente Præbato, vel alio Beneficiario, de Successore eligendo tractatus institui possit, esto paulo post sit moriturus c. *Bona*, de Elect. & c. *nullus* dist. 79. Nec Episcopo, vel simili Præbato Coadjutor dari cum jure succedendi, exceptâ plenitudine potestatis Papalis c. *petiisti* 7. q. 1. & *Trid. Sess. 25. de de reform. c. 7.* & ideo etiam promissiones, de beneficio nondum vacante, prohibita sint c. *relatum* de concess. præbend.

706 Præter nominatos modos, acquirendi beneficia Ecclesiastica, Castropalaus 17. 13. de benefic. D. 3. p. 1. n. 1. donec beneficia acquiri possent aliis duobus modis, nimirum *actu*, & *potentiâ*, sed nota, hoc idem esse ac acquirere *jus in re*, vel *jus ad rem*. Jus in re acquiritur collatione acceptatâ, institutione, electionis confirmatione, & postulationis admisione; jus ad rem acquiritur 1. electione 2. presentatione, vel nominatione 3. acceptatione vigore gratiæ expectativa; 4. gratiâ expectativâ ei concessâ, qui receptus est in Canonicum;

5. collatione nondum acceptatâ, 6. reservatione beneficii in tui favorem: 7. optione, cum alicui datur jus optandi, seu sibi hoc, vel illud eligendi 8. admisione solutionis debitæ pensionis, 9. privatione juris, 10. per Coadjutoriam cum futura successione; quibus præmissis.

Not. 6. collationem, *proprie sum-* 707 *ptam*, esse voluntariam beneficii concessionem, vel motu proprio concedentis, vel ad petitionem impetrantis; ut constat ex c. *si motu proprio* & c. *si tibi absenti*, de præbend. in 6. & vocatur *liberalis donatio* beneficii, *Institutio*, est beneficii concessio à Præbato, facta præsentato à Patrono, & dicitur concessio *obligatoria*, quia Præbatus tenetur illi conferre beneficium, quem Patronus præsentat, modò habilis sit.

Not. 7. *Electionem*, per quam quis acquirit jus ad beneficium (ut diximus l. 1. tit. 6.) dici relatè ad confirmationem, & præsentationem relatè ad institutionem; hinc sicut *electus* proprie *confirmari*; sic *præsentatus* proprie *institui* dicitur. Est autem *confirmatio*, facta per Superiorem approbatio electionis, factæ à Collegio alicujus personæ, ad dignitatem, Præbaturam, vel aliud beneficium *vacans*. Hæc approbatio Superiori non est libera, sed obligatoria; quia tenetur electum confirmare, modò sit habilis. De postulationis admisione diximus in 1. decretalium tit. 6.

Not. 8. quòd, licet *collatio* proprie dicta differat ab *institutione* (cum illa sit *libera*, ista autem *obligatoriæ*) sæpe tamen sub ejus nomine venire etiam institutionem, & electionis confirmationem, quò casu *collatio latè* sumitur, ut constat ex toto titulo, ut beneficia Ecclesiastica sine diminutione conferantur.

Sed hinc dubium nascitur, quando 708 *collatio* significet institutionem? quando electionis confirmationem, vel etiam præsentationem? quando verò *collationem* proprie dictam? R. quando nomen *collationis* à lege profertur in materia ambigua, & restringibili, sumi nomen collationis *proprie*; si autem apponatur in materia non ambigua, & restringibili, sumi *latè*. In exemplo: Pontifex man-

mandat alicui conferri beneficium, si hoc sit Patronatum, collatio significat institutionem, & latè sumitur; si electivum significat confirmationem electionis: si collativum seu liberum? collatio propriè sumpta intelligitur.

ARTICULUS II

Quibus competat jus instituendi?

CUM ex supra dictis constet institutionem, latè acceptam, completi, etiam collationem, confirmationem electi, admissionem postulati, & institutionem strictè sumptam presentati; de singulis pauca dicenda in præsens veniunt. Nam de confirmatione electi, & admissione postulati jam diximus. l. 1. loc. cit. tit. 6.

§. I.

Quibus competat potestas providendi beneficiis Collativis?

709 Quid veniat nomine beneficii collativi? constat ex n. 243. quale jus ex collatione acquirat Collatorius? ex dict. à n. 244. & quando hic consensum, seu acceptationem præstare? à n. 247. ad quid autem teneatur, qui beneficium confert, quod scit, suæ collationis non esse? à n. 248. Superest, cui competat potestas conferendi beneficia? Sed de hoc jam actum est in præmissis, & quidem quid in hoc possit Summus Pontifex? diximus? à n. 421. idque tum jure præventionis, quam concursus? à n. 423. Quid porrò alii Prælati Papæ inferiores? à n. 423.

710 Quæstio est, an liceat conferre beneficia Ecclesiastica digno prætermisso digniore? Dignior, hoc loco, censendus est, non qui absolute doctior, vel sanctior, seu majore virtute præditus est; sed, qui ad officium illud rectè peragendum magis aptus est, propter potentiam, nobilitatem, industriam, & dexteritatem in agendo ea, quæ propria sunt officii, propter quod datur beneficium, ita S. Thom. 2. 2. q. 63. à 2. in corpore, quo posito.

R. In casu, quo non agimus de beneficio Patronatis, aut electivis, sed col-

latis, collationem beneficii debere fieri digniori, loquendo de beneficiis curatis, præsertim his, quæ jurisdictionem Ecclesiasticam, aut non modici momenti administrationem annexam habent. Hinc, prætermisso notabiliter digniore, illa conferre minus digno, graviter illicitum est, ut aperte dicitur in Trid. Sess. 24. de reform. c. 1. & 18. facit enim contra fidelitatem in re gravi, quam Ecclesiæ debet ex officio, privando illam magno commodo, & Ministris magis idoneis, ita Covar. Lessius, Layman, Garcia, & alii communiter cum S. Thom. 2. 2. q. 63. à 2. ad 3. contra Tamburinum l. 8. tr. 3. c. 4. §. 4. n. 5. docentem contrarium.

Et hoc videtur procedere, etiam in casu, quo tale beneficium conferri debet ex fundatione, statuto, vel consuetudine uni ex certa familia, patria, vel ex numero Clericorum talis Ecclesiæ; conferri enim debet digniori inter illos, modò unus ex illis talis sit; ratio enim est prorsus eadem, & tenet Pirhing de præbend. n. 98. & alii, in reliquis vero non curatis, & simplicibus, ac non qualificatis, eâ qualitate, de qua præced. numero, illa conferre digno, prætermisso digniore, non videtur excedere culpam venialem; sic Garcia, Layman, & alii, quos cit. & sequitur Pirhing de præbend. n. 96. qui numero sequenti docet, eos, qui beneficia curata, extra concursum, conferunt digno, relicto digniori, non teneri ad restitutionem vel digniori, vel Ecclesiæ faciendam; secus, in concursu.

711 Quoniam autem quædam beneficia conferri debent per concursum, hoc est, per examen prævium eorum, qui per edictum publicum vocati, examinari volent ad acquirendam aliquam Ecclesiam vacantem, cæteroque non conferendam alio modo provisionis, not. de his agi in CC. Trid. Sess. 24. de reform. c. 18. ubi statuitur 1. cum Parochialis Ecclesiæ vacantia quomodocunque contigerit, omnes illas, quibus in eis Episcopus consuevit curam animarum dare, ad infra scriptum examen teneri, relicta libertate Episcopo, ut pro regionis more, per edictum etiam publicum, vocentur ii, qui volent examinari. Hoc porrò viderur